

کردها علیه رژیم ایران: اثرات داخلی و منطقه‌ای

به قلم عبدالله مهتدی (/fa/experts/bdallh-mhtdy/), شکرپه برادوست (/fa/experts/shkryh-bradwst/), دیوید پولاک (/fa/experts/dywyd-pwlak-0/)

۱۵ ژانویه ۲۰۲۳

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/kurds-against-iranian-regime-internal-and-regional-implications
العربية (/ar/policy-analysis/alakrad-bwzh-alnzam-alayrany-altydayat-aldakhlyt-walaqlymyt/)

دریاره نویسنده

عبدالله مهتدی (/fa/experts/bdallh-mhtdy/)

عبدالله مهتدی دبیرکل حزب کومله کردستان ایران است. سازمان دمکرات مستقلی که او همراه با دیگر دانشجویان کرد در سال ۱۹۶۹ بنیان نهاد.

شکرپه برادوست (/fa/experts/shkryh-bradwst/)

شکرپه برادوست، کنشگر حقوق زنان کرد ایرانی با مصاحبه‌های مکرر از جمله با رسانه‌هایی چون الجزیره، اورشلیم پست، و آبرزور است و دانشجوی دکتری در دانشگاه ویرجینیا، محور تحقیقات دانشگاهی او مطالعه امنیتی‌سازی گروه‌های قومی در ایران پس‌انقلاب است.

دیوید پولاک (/fa/experts/dywyd-pwlak-0/)

دیوید پولاک هموند برنستاین و مدیر «پروژه فکری» در انستیتو واشنگتن است. وی در گذشته به عنوان مشاور ارشد وزارت خارجه ایالات متحده در بخش خاورمیانه بزرگ، با تمرکز بر حقوق زنان و به عنوان کارشناس منطقه‌ای «ستاد برنامه‌ریزی سیاسی» وزیر خارجه فعالیت داشته است.

کنشگران و کارشناسان درباره آنچه که واشنگتن می‌تواند برای محدود کردن عملیات خشن نظامی تهران علیه مردم کرد در داخل و همچنین در کشور همسایه عراق انجام دهد تبادل نظر می‌کنند

در 8 دسامبر انستیتو واشنگتن یک میزگرد آنلاین از سلسله مباحث سیاست‌گذاری با حضور عبدالله مهتدی، شکرپه برادوست و دیوید پولاک برگزار کرد. مهتدی دبیرکل حزب کومله کردستان ایران، برادوست کنشگر حقوق زنان کرد ایرانی و دانشجوی دکتری در دانشگاه ویرجینیا تک و پولاک همکار برنستاین در انستیتو واشنگتن و مدیر انجمن فکره است. آنچه در پی می‌آید گزارشی فشرده از اظهارات آنان و جلسه پرسش و پاسخ است.

عبدالله مهتدی

جنبش اعتراضی جاری در ایران از استان کردستان آغاز شد و پس از آن بود که به اقصی نقاط کشور گسترش یافت. «مرکز همکاری احزاب سیاسی کردستان ایران»- ائتلافی بین حزب کومله و حزب دمکرات کردستان ایران- از اوایل جنبش در آن دخالت داشت و فراخوان اعتصاب و تظاهرات می‌داد. امروز تداوم استفاده معترضان از شعار کردی «زن زندگی آزادی» به عنوان وجه مشخصه تظاهرات نشان‌دهنده اهمیت کردها در دل این جنبش است.

خوشبختانه انقلاب کنونی -که بسیاری آن را چنین می‌خوانند- محدود به مناطق کرد نیست. تظاهرات بر موانع قومی مذهبی جنسیتی و حتی طبقاتی فائق آمده و همبستگی بی‌سابقه‌ای را به نمایش گذاشته است. در جنبش‌های گذشته اعتراضات محدود به طبقه متوسط تحصیلکرده بود و به مسائل مشخصی چون اقتصاد و معیشت توجه داشت. جنبش امروز را می‌توان انقلابی نامید زیرا معترضان از هر قشری در همه نقاط ایران خواستار تغییرات ساختاری اساسی در حکومت اند.

اگرچه رژیم تلاش کرده است کردها را مسئول ناآرامی‌ها معرفی کند و آنها را به استفاده از خشونت بکشد. هم آنها و هم مرکز همکاری خویشنداری نشان داده‌اند. از نظر آنها مقاومت مدنی بهترین راه برای ایجاد تغییر است. در عین حال بسیاری از دیگر معترضان ایرانی روایت سنتی رژیم را که می‌گوید کردها جدایی‌خواهانی خشونت‌طلب هستند رد کرده‌اند.

درست همان طور که مرکز همکاری رهبری معنی‌داری را در مناطق کردنشین ایران ارائه کرده است رهبران محلی در تمام استان‌های دیگر ریشه دوانده‌اند و مشغول هماهنگ‌سازی اند. این رهبران از طریق رسانه‌های اجتماعی با هم ارتباط دارند و گاهی اوقات هم حضوری تماس می‌گیرند. رهبران کرد و غیرکرد از جمله حزب کومله اکنون در تلاش اند تا یک ائتلاف متحد ایرانی تشکیل دهند که بتواند صدای انقلاب را به گوش جامعه جهانی برساند.

هم‌کنون «مقاومت» خواهان حمایت آشکار ایالات متحده است. این روایت کاذب که ایرانیان از آمریکایی‌ها متفرنند دیگر موضوعیت ندارد. کنشگران دموکرات کرد و ایرانی به طور یکسان آماده اند تا با مقام‌های آمریکایی ملاقات کنند و عواقب آن را نیز بپذیرند.

شکرپه برادوست

محوریت زنان در مقاومت کردهای ایران پدیده جدیدی نیست. به عنوان مثال در سال ۲۰۰۳ که با دوستانم در کردستان ایران کمیته‌ای به نام «زنان و زندگی» تاسیس کردیم مطالبات ما بر سال‌ها فعالیت زنان کرد استوار بود. این که امروز شاهدیم که همان شعار و همان ارزش‌ها کماکان انگیزه‌بخش انقلاب اند مایه دلگرمی است.

در مقیاس وسیع توجه به این نکته مهم است که جنبش کنونی انقلابی است علیه رژیمی که خود را «انقلابی» می‌نامد. برجسب انقلابی رژیم از این جهت حائز اهمیت است که به آن جسارت بخشیده تا خود را مدل نوینی (از حکمرانی) در منطقه معرفی کند. آن هم وقتی که همزمان دارد مردم ایران را از حق بیان مطالباتشان محروم می‌کند.

دیوید پولاک

در تمام دوره کنونی سرکوب مردم ایران رژیم به طور همزمان و تحت پوشش حمله به گروه‌های «اپوزیسیون» به کردستان عراق حمله کرده است. در حالی که در واقعیت این حملات مردم بی‌گناه کرد را می‌کشد. چرا رژیم این همه انرژی علیه غیرنظامیان در کشور همسایه صرف می‌کند. تئوری‌های اصلی مبنی بر این که تهران به دنبال منحرف کردن توجهات از ناآرامی‌های داخلی است یا این که کردستان عراق را به خودی خود یک تهدید معتبر

می‌بیند قانع‌کننده نیست تاکنون هیچ مدرکی مبنی بر اینکه کردهای عراق غیر از حمایت معنوی سهم دیگری در جنبش ایران داشته باشند وجود نداشته و رژیم مطمئناً این را می‌داند

حملات فرامرزی به احتمال زیاد یک اقدام پیشگیرانه در برابر آن چیزی است که رژیم به عنوان ائتلاف احتمالی در آینده میان نیروهای داخلی و خارجی می‌بیند شدت و تاووم این حملات نشان‌دهنده عمق هراس تهران از این احتمال است نکته‌ای که علی خامنه‌ای رهبر جمهوری اسلامی در ۲۹ نوامبر در دیدار با محمد شیاع السودانی نخست‌زیر عراق به آن تصریح کرد و اساساً از او خواست تا در مقابل «تهدید» کردها از ایران حمایت کند در همین حال روزنامه‌های ایرانی مرتبط با رژیم از این کارزار در حال انجام به عنوان «نابودی» تهدید جدایی‌طلبان کرد یاد می‌کنند

متأسفانه به نظر می‌رسد که بغداد مایل به همکاری با ایران در این زمینه است و تلاش می‌کند میان نفوذ قدرتمند تهران و علاقه به حفظ حاکمیت عراق تعادلی برقرار کند به همین ترتیب دولت اقلیم کردستان هم بین دوراهی‌های چندگانه گرفتار شده است: همدردی با کردهای ایران علاقه به حفظ استقلال از نفوذ ایران مشکلات عمیق داخلی از جمله ناتوانی در دفاع از خود در برابر ایران و اتکای مستمر به بغداد

شاید ایالات متحده تنها نیرویی باشد که می‌تواند از عراق و کردستان عراق در برابر ایران محافظت کند اما به نظر می‌رسد که تا کنون چنین حمایتی را ارائه نکرده است دولت باید فوراً پیشنهادی را روی میز بگذارد - پیشنهادی که با هماهنگی دقیق با بغداد و اربیل تدوین شده باشد

جلسه پرسش و پاسخ

درباره پتانسیل گروه‌های اپوزیسیون ایرانی برای تبدیل شدن به جناح‌های رقیب مهدی گفت که علی‌رغم دهه‌ها سرکوب یک جامعه مدنی پویا در داخل کشور پا گرفته است این تاب‌آوری به معترضان فعلی کمک کرده است تا عوامل بالقوه تفرقه‌انگیز مانند قومیت مذهب و طبقه را به نفع اتحاد کنار بگذارند اگرچه جناح‌گرایی از نظر تئوری امکان‌پذیر است گروه‌های مخالف بیش از آنکه به سمت واگرایی بروند به همگرایی گرایش داشته‌اند

درباره تعهدات ایالات متحده آمریکا در قبال کردهای عراق برادوست گفت که توافق قبلی واشنگتن با بغداد درباره خروج از عراق دربرگیرنده وعده حفاظت از کشور در مقابل حملات خارجی است حملات ایران به اقلیم کردستان قاعدتاً تحت این قرارومدار طبقه‌بندی می‌شود زیرا این حملات به دست سپاه پاسداران انقلاب اسلامی صورت گرفته که در فهرست سازمان‌های تروریستی از نظر آمریکا قرار دارد ایالات متحده آمریکا باید به وعده خود وفادار باشد و از کردهای عراق محافظت کند چرا که کردهای آن سوی مرز ایران به اهداف نسبتاً آسانی برای ایران تبدیل شده‌اند در مقایسه با (هر نوع حمله به) عربستان یا جمهوری آذربایجان

در مورد گروه‌های اپوزیسیون ایرانی مهدی خاطر نشان کرد که این گروه‌ها درخواست مداخله نظامی خارجی یا تامین سلاح نکرده‌اند بلکه صرفاً خواستار حمایت سیاسی‌اند برادوست افزود که ایالات متحده می‌تواند با حذف هر گونه کانال ارتباطی که رژیم از طریق آن منابع یا پول از غرب دریافت می‌کند به مردم ایران کمک کند

درباره مسئله امکان پیشرفت بدون تغییر رژیم مهدی ابراز تردید کرد که بدون برکنار شدن مقام‌های فعلی از قدرت هرگونه بهبود و پیشرفت ملموس در ایران ممکن باشد برادوست نیز گفت که رژیم با معرفی خود به عنوان یک حکومت «انقلابی» نیازی به سازش و حتی ایجاد تغییرات موضعی نمی‌بیند از دیدگاه تهران اگر یکی از مولفه‌های اصلی ایدئولوژی رژیم سرنگون شود (مثلاً قوانین اخلاقی) مابقی آن نیز فرومی‌ریزد

در مورد گام‌های بعدی حرکت به سوی یک انقلاب مسالمت‌آمیز توجه به نگرش‌ها و اقدامات نیروهای سپاه مهم است برخی گزارش‌ها حاکی است که سردرگمی تردید و اکراه (در سرکوب) در برخی حلقه‌های سپاه در حال رشد است اما به سختی می‌توان گفت که آیا این احساسات به ریزش گسترده تبدیل می‌شود یا خیر معترضان در حال حاضر اصرار دارند که خشونت‌پرهیز بمانند اما این امر تضمین‌شده نیست و کاملاً به این بستگی دارد که رژیم چقدر خشونت‌قوی خود را - که همین الان هم زیاد است - بیش از پیش افزایش دهد

این خلاصه را فرانسویس مک‌ونا تهیه کرده است رشته میزگردهای مباحث سیاست‌گذاری با حمایت سخاوتمندانه خانواده فلورنس و رابرت کافمن برگزار می‌شود

BRIEF ANALYSIS

Iranian Daughters: Struggling for the Rights Their Mothers Lost in the Revolution

۱۳ ژانویه ۲۰۲۳

Sepideh Zamani

(/policy-analysis/iranian-daughters-struggling-rights-their-mothers-lost-revolution)

مقاله‌ها و دیدگاه‌ها

لبنان در اشغال نیروهای نیابتی ایران است اما لبنانی‌ها هنوز عاملیت دارند

۱۳ ژانویه ۲۰۲۳

حنین غدار

(/policy-analysis/lbnan-dr-ashghal-nyrwhay-nyabty-ayran-ast-ama-lbnanyha-hnwz-amlyt-darnd/)

تحلیل کوتاه

پرهزینه‌تر کردن حمایت ایران از روسیه

۱۳ ژانویه ۲۰۲۳

هنری ژم

(/policy-analysis/prhzyhtr-krdn-hmayt-ayran-az-rwsyh/)

TOPICS

(/policy-analysis/dmkrazy-w-aslah/) دمکراسی و اصلاح

(/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/) عرب و اسلام سیاسی

REGIONS & COUNTRIES

(/policy-analysis/raq/) عراق

(/policy-analysis/ayran/) ایران